KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.7.2025 r.
COM(2025) 443 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie z działalności Funduszu Solidarności Unii Europejskiej za lata 2021–2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 2
Wnioski otrzymane w latach 2021 i 2022 3
- *2021 r.* 3
- *2022 r.* 6

Finansowanie 7
Decyzje o zamknięciu spraw 9
- *Decyzje o zamknięciu spraw w 2021 r.:* 10
- *Decyzje o zamknięciu spraw w 2022 r.:* 10

Wnioski 10

WPROWADZENIE

W art. 12 rozporządzenia Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiającego Fundusz Solidarności Unii Europejskiej[1] (zwanego dalej „rozporządzeniem") określono, że Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z działalności Funduszu w poprzednim roku. W niniejszym sprawozdaniu opisano działania Funduszu Solidarności UE („FSUE") w latach 2021 i 2022. Sprawozdanie stanowi podsumowanie wniosków otrzymanych w 2021 r. i 2022 r. i spraw zamkniętych w okresie sprawozdawczym. Komisja dokonała oceny wszystkich wniosków na podstawie kryteriów określonych w rozporządzeniu.

W **2021 r.** Komisja otrzymała **10 nowych wniosków** o wkład finansowy z FSUE, a mianowicie z Belgii (powodzie gwałtowne), Niemiec (powodzie gwałtowne), dwa wnioski z Grecji (trzęsienie ziemi na Krecie i trzęsienie ziemi na Samos), Hiszpanii (erupcja wulkaniczna), Chorwacji (trzęsienie ziemi), Cypru (pożary lasów), Luksemburga (powodzie gwałtowne), Niderlandów (powodzie gwałtowne) i Austrii (powodzie gwałtowne). Cztery wnioski dotyczyły „poważnej klęski żywiołowej", trzy – „regionalnej klęski żywiołowej", a trzy inne – „klęski żywiołowej w państwie ościennym".

Wniosek Cypru dotyczący suszy i pożarów lasów złożony w czerwcu 2021 r. nie spełniał kryteriów kwalifikowalności dotyczących otrzymania pomocy z FSUE i w związku z tym nie został przyjęty.

Hiszpania, Chorwacja i Grecja (w obu jej wnioskach) zwróciły się o wypłatę zaliczek. W ciągu kilku tygodni od otrzymania wniosków Komisja przyznała wszystkie zaliczki i wypłaciła łącznie około 47,8 mln EUR.

W czerwcu 2021 r. przyjęto decyzję wykonawczą w sprawie trzęsienia ziemi w Grecji na Samos. W grudniu 2021 r. przyjęto decyzję wykonawczą w sprawie trzęsienia ziemi w Petrinji w Chorwacji. Decyzje wykonawcze w sprawie pozostałych siedmiu pozytywnie rozpatrzonych wniosków w 2021 r. (Belgia, Niemcy, Grecja (Kreta), Hiszpania, Luksemburg, Niderlandy i Austria) przyjęto w grudniu 2022 r. Ponadto w 2021 r. Komisja zamknęła trzy sprawy dotyczące FSUE.

W **2022** r. Komisja otrzymała **dwa nowe wnioski** o wkład finansowy związane z klęskami żywiołowymi, złożone przez Włochy (powódź) i Rumunię (susza). Wniosek Rumunii dotyczył „poważnej klęski żywiołowej", podczas gdy wniosek Włoch odnosił się do „regionalnej klęski żywiołowej". Odpowiednie decyzje wykonawcze przyjęto w grudniu 2023 r. Ponadto w 2022 r. Komisja zamknęła trzy sprawy dotyczące FSUE.

W załączniku I wymieniono progi szkód dla „poważnych klęsk żywiołowych" mające zastosowanie w latach 2021 i 2022 w odniesieniu do uruchomienia FSUE. W załączniku II przedstawiono przegląd wniosków zatwierdzonych w latach 2021 i 2022, w tym istotne informacje finansowe.

[1] Rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (Dz.U. L 311 z 14.11.2002, s. 3), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014 z dnia 15 maja 2014 r. (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 143) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461z dnia 30 marca 2020 r. (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 9).

WNIOSKI OTRZYMANE W LATACH 2021 I 2022

- ***2021 R.***

W 2021 r. Komisja otrzymała 10 nowych wniosków o wkład finansowy z FSUE. Wszystkie wnioski wpłynęły do Komisji w przepisowym terminie, „nie później niż dwanaście tygodni po pierwszym wystąpieniu szkód" (art. 4 ust. 1 rozporządzenia). Jeden wniosek został jednak odrzucony z powodu niespełnienia przez Cypr kryteriów kwalifikowalności dotyczących otrzymania pomocy z FSUE, ponieważ kwota bezpośrednich szkód spowodowanych klęską żywiołową była poniżej odpowiedniego progu. Cztery wnioski dotyczyły „poważnej klęski żywiołowej", sześć – „regionalnej klęski żywiołowej", natomiast trzy opierały się na przepisach w zakresie „klęski żywiołowej w państwie ościennym".

Komisja przyjęła decyzje wykonawcze przyznające wkład finansowy z FSUE w związku z trzęsieniem ziemi w Grecji (Samos) 14 czerwca 2021 r. oraz w związku z trzęsieniem ziemi w Chorwacji 23 czerwca 2021 r. Ponadto w grudniu 2022 r. Komisja przyjęła decyzje wykonawcze przyznające wkład finansowy z FSUE w odniesieniu do siedmiu pozytywnie rozpatrzonych wniosków (Belgia, Niemcy, Grecja (Kreta), Hiszpania, Luksemburg, Niderlandy i Austria) przetwarzanych łącznie w ramach jednego pakietu.

GRECJA – TRZĘSIENIE ZIEMI NA SAMOS

W październiku 2020 r. w Grecji na północnych wyspach Morza Egejskiego – Samos, Ikaria i Chios miało miejsce trzęsienie ziemi o sile Mw 6,9[2]. Przez szereg obszarów w północnej części Samos przetoczyło się tsunami. Kilka osób straciło życie, a ponad 300 budynków publicznych i prywatnych zostało uszkodzonych. Około 2 000–3 000 osób doświadczyło problemów mieszkaniowych spowodowanych klęską żywiołową.

22 stycznia 2021 r. Grecja złożyła wniosek o przyznanie wkładu finansowego z FSUE na sfinansowanie działań nadzwyczajnych i działań służących odbudowie w związku z trzęsieniem ziemi. Grecja przedstawiła wniosek dotyczący regionalnej klęski żywiołowej obejmującej jeden region na poziomie NUTS 2[3] (Voreio Aigaio/EL41) i oszacowała łączną wartość szkód bezpośrednich na 101 252 020 EUR. W swoim wniosku Grecja zwróciła się o wypłatę zaliczki.

Decyzją wykonawczą C(2021) 1623 z dnia 8 marca 2021 r. Komisja przyznała Grecji zaliczkę w wysokości 253 131 EUR i wypłaciła tę kwotę 26 marca 2021 r.

W następstwie wniosku Komisji COM(2021) 201 z dnia 24 marca 2021 r. władza budżetowa zatwierdziła 20 maja 2021 r. płatność z FSUE na rzecz Grecji w wysokości 2 531 301 EUR. 14 czerwca 2021 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2021) 4439 w sprawie przyznania wkładu finansowego z FSUE. Następnie 5 lipca 2021 r. wypłacono saldo w wysokości 2 278 170 EUR.

CHORWACJA – TRZĘSIENIE ZIEMI W PETRINJI

Chorwacja doświadczyła dwóch serii niszczycielskich trzęsień ziemi. Pierwsze z nich uderzyło w Zagrzeb i jego okolicę w marcu 2020 r. Drugie dotknęło głównie miasto Petrinja

[2] Stopnie skali chwilowej według greckiego Instytutu Geodynamicznego i Instytutu Euro-Śródziemnomorskiego.

[3] Wspólna klasyfikacja jednostek terytorialnych do celów statystycznych.

i obszar żupanii sisacko-moslawińskiej w okresie od grudnia 2020 r. do stycznia 2021 r. Łączna szacowana wartość szkód spowodowanych przez dwie serie trzęsień ziemi wyniosła ponad 17 mld EUR. Sytuacja była dramatyczna, ponieważ w wyniku tych zdarzeń około 26 000 budynków uległo zniszczeniu. Państwa ościenne, m.in. Włochy, Węgry, Austria i Słowenia, szybko wysłały sprzęt ratunkowy na obszary dotknięte klęską. Trzęsienia ziemi zniszczyły znaczną część infrastruktury i spowodowały, że wiele osób zostało bez dachu nad głową. Według rządu chorwackiego bezpośrednie szkody spowodowane przez samo trzęsienie ziemi w Petrinji wyniosły 5,5 mld EUR. Wniosek Chorwacji z dnia 10 czerwca 2020 r., w którym zwrócono się o wypłatę zaliczki, został zakwalifikowany jako dotyczący poważnej klęski żywiołowej.

Decyzją wykonawczą C(2021) 4648 z dnia 23 czerwca 2021 r. Komisja przyznała Chorwacji zaliczkę w wysokości 41 325 507 EUR i wypłaciła tę kwotę w sierpniu 2021 r.

W następstwie wniosku Komisji COM(2021) 963 z 29 października 2021 r. władza budżetowa zatwierdziła płatność 319 192 359 EUR z FSUE na rzecz Chorwacji. 22 grudnia 2021 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2021) 9816 w sprawie przyznania wkładu finansowego z FSUE. Saldo w wysokości 277 866 852 EUR wypłacono w grudniu 2021 r.

BELGIA, NIEMCY, LUKSEMBURG, NIDERLANDY I AUSTRIA (POWODZIE GWAŁTOWNE); GRECJA (TRZĘSIENIE ZIEMI); HISZPANIA (ERUPCJA WULKANICZNA)

- Powodzie w Europie Zachodniej:

  Latem 2021 r. Belgia, Niemcy, Luksemburg, Niderlandy i Austria ucierpiały w wyniku niszczycielskich powodzi, których skutki były katastrofalne. Powodzie te były spowodowane ekstremalnymi zdarzeniami pogodowymi. Co najmniej 243 osoby straciły życie, a tysiące osób musiało zostać ewakuowanych ze swoich domów. Lokalna infrastruktura została poważnie uszkodzona, a branża turystyczna również doświadczyła ogromnych strat finansowych, ponieważ powodzie wystąpiły w połowie sezonu turystycznego.

- Erupcja wulkaniczna w Hiszpanii:

  We wrześniu 2021 r. na wyspie La Palma doszło do erupcji wulkanicznej, po tym jak tydzień wcześniej odnotowano intensywną aktywność sejsmiczną, a dwa strumienie lawy popłynęły w kierunku morza. Lawa pokryła ponad 1 000 hektarów i zniszczyła ponad 3 000 budynków i kilka pobliskich miast. Skutki erupcji dotknęły około 7 000 mieszkańców. Musieli oni zostać ewakuowani i wyposażeni w środki chroniące przed szkodliwymi gazami uwalnianymi przez wulkan podczas erupcji.

  Według rządu Wysp Kanaryjskich szkody wyniosły ponad 1 mld EUR. Rząd Hiszpanii złożył wniosek o wkład z FSUE w grudniu 2021 r.

- Trzęsienie ziemi w Grecji:

  We wrześniu 2021 r. na greckiej wyspie Krecie miało miejsce niszczycielskie trzęsienie ziemi. Jeden mężczyzna stracił życie wskutek zawalenia się budynku świątyni, a 36 osób zostało rannych. Ponad 5 000 budynków na wyspie zostało uszkodzonych lub stało się niebezpieczne w użytkowaniu. To trzęsienie ziemi uznaje się za największe w Grecji od początku XX w. W wyniku katastrofy tysiące domów stało się niezdatne do zamieszkania, a tysiące budynków publicznych przestało być zdatne do użytku.

Grecja złożyła wniosek o wsparcie z FSUE w grudniu 2021 r. Według władz greckich łączna wartość szkód wyniosła 143 420 124 EUR, a zatem klęskę zakwalifikowano jako „regionalną klęskę żywiołową”.

Ocena i finansowanie:

Na początku października 2021 r. Komisja otrzymała od pięciu państw członkowskich wnioski o wkład z FSUE w związku z powodziami w lipcu 2021 r. oraz dwa wnioski z Hiszpanii (erupcja wulkaniczna) i Grecji (trzęsienie ziemi). Aby zagwarantować równe traktowanie, Komisja rozpatrzyła te wnioski jako jeden pakiet. Po złożeniu pierwotnego wniosku kilka państw członkowskich zaktualizowało swoje oceny szkód w lipcu 2022 r.

Hiszpania i Grecja zwróciły się o wypłatę zaliczki, a łączna wartość szkód zgłoszonych w siedmiu dotkniętych państwach wyniosła ponad 36 mld EUR. Komisja zakończyła swoją ocenę w październiku 2022 r. i przedłożyła władzy budżetowej wniosek COM(2022) 665 z 14 października 2022 r. Potencjalną kwotę pomocy odnoszącą się siedmiu wniosków o pomoc z FSUE (BE, DE, EL, ES, LU, NL i AT) obliczono ogółem na 1,9 mld EUR. Ponieważ kwota ta znacznie przekroczyła dostępne zasoby budżetowe, kwoty pomocy w podziale na kraje zmniejszono proporcjonalnie. Zastosowano redukcję wartości o 62,3 %, ponieważ całkowity dostępny przydział na FSUE w 2022 r. wyniósł 718,5 mln EUR, co odpowiada 37,7 % kwoty, którą powinno się wypłacić.

Szczegółowy podział szkód poniesionych przez siedem państw członkowskich oraz ich wsparcie z FSUE:

- **NIEMCY**

  Całkowita wartość szkód spowodowanych powodziami wyniosła prawie 30 mld EUR, w związku z czym to zdarzenie uznaje się za „poważną klęskę żywiołową”. Próg „poważnych klęsk żywiołowych” zostaje osiągnięty, gdy szacowane bezpośrednie szkody wynoszą ponad albo 3 mld EUR w cenach z 2011 r., albo ponad 0,6 % dochodu narodowego brutto danego kraju, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa[4]. Po przyjęciu decyzji wykonawczej C(2023) 1824 w dniu 14 marca 2023 r. Komisja wypłaciła Niemcom kwotę 612 611 256 EUR w dniu 11 kwietnia 2023 r.

- **BELGIA**

  Uznaje się, że Belgia również doświadczyła „poważnej klęski żywiołowej”, ponieważ łączna wartość szkód bezpośrednich wyniosła 5,6 mld EUR, czyli znacznie powyżej odpowiedniego progu dla klęsk żywiołowych. Po przyjęciu decyzji wykonawczej C(2023) 1556 w dniu 1 marca 2023 r. Komisja wypłaciła Belgii kwotę 87 737 427 EUR w dniu 27 marca 2023 r.

- **NIDERLANDY**

  Niderlandy poniosły łączną szkodę w wysokości 500 mln EUR. Ich wniosek kwalifikował się jako dotyczący „klęski żywiołowej w państwie ościennym”, ponieważ wnioski dotyczące tej samej klęski złożone przez państwa ościenne, Niemcy i Belgię, zostały zakwalifikowane jako dotyczące „poważnych klęsk żywiołowych”. Po przyjęciu decyzji wykonawczej

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014 z dnia 15 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 143).

C(2022) 9864 w dniu 16 grudnia 2022 r. Komisja wypłaciła Niderlandom kwotę 4 713 027 EUR w dniu 28 grudnia 2022 r.

- **AUSTRIA**

  Wniosek Austrii również został zakwalifikowany jako dotyczący „klęski żywiołowej w państwie ościennym", ponieważ wniosek dotyczący tej samej klęski żywiołowej złożony przez państwo ościenne Niemcy kwalifikował się jako dotyczący „poważnej klęski żywiołowej". Łączna wartość szkód wyniosła 84,6 mln EUR. 19 grudnia 2022 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2022) 9904 i wypłaciła Austrii kwotę 797 520 EUR w dniu 27 grudnia 2022 r.

- **LUKSEMBURG**

  Wniosek Luksemburga również został zakwalifikowany jako dotyczący „klęski żywiołowej w państwie ościennym", ponieważ wnioski dotyczące tej samej klęski żywiołowej złożone przez państwa ościenne Niemcy i Belgię kwalifikowały się jako dotyczące „poważnej klęski żywiołowej". Łączna wartość szkód wyniosła 193,3 mln EUR. 16 grudnia 2022 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2022) 9875 i wypłaciła kwotę 1 822 056 EUR w dniu 27 grudnia 2022 r.

- **HISZPANIA – ERUPCJA WULKANICZNA**

  Wniosek Hiszpanii został zakwalifikowany jako dotyczący „regionalnej klęski żywiołowej". 21 marca 2022 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2022) 1802 przyznającą zaliczkę w kwocie 5 391 796 EUR na wsparcie działań nadzwyczajnych i działań służących odbudowie po wystąpieniu klęski żywiołowej. Zaliczkę wypłacono 2 maja 2022 r.

  19 grudnia 2022 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2022) 9899 w sprawie przyznania Hiszpanii wkładu finansowego z FSUE w wysokości 9 449 589 EUR. Saldo w wysokości 4 057 793 EUR wypłacono 27 grudnia 2022 r.

- **GRECJA – TRZĘSIENIE ZIEMI**

  Wniosek Grecji został zakwalifikowany jako dotyczący „regionalnej klęski żywiołowej". 26 kwietnia 2022 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2022) 2599 przyznającą zaliczkę w kwocie 896 375 EUR, która została wypłacona Grecji 19 maja 2022 r.

  Wniosek Komisji COM(2022) 665 z 14 października 2022 r. przedłożono władzy budżetowej, która zatwierdziła go w grudniu 2022 r. Podobnie jak w przypadku sześciu wyżej wymienionych wniosków, proponowana kwota pomocy przyznanej Grecji musiała zostać proporcjonalnie zmniejszona. 19 grudnia 2022 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2022) 9865 w sprawie przyznania Grecji wkładu finansowego z FSUE. Saldo w wysokości 455 511 EUR wypłacono 27 grudnia 2022 r.

- ***2022 R.***

  RUMUNIA – SUSZA

  W okresie od marca do sierpnia 2022 r. Rumunia doświadczyła dotkliwej i powszechnej suszy. W porównaniu z podobnymi wydarzeniami, które miały miejsce w przeszłości, susza ta była wyjątkowo ciężka ze względu na jej intensywność i dotknięty obszar. Susza i dwie następujące po sobie fale upałów miały negatywny wpływ na sektor rolny (w szczególności uprawy).

Rumunia złożyła wniosek o wkład z FSUE we wrześniu 2022 r. Według władz rumuńskich łączna wartość zgłoszonych szkód bezpośrednich wyniosła 1,3 mld EUR. Rumunia nie wystąpiła o wypłatę zaliczki.

W następstwie wniosku Komisji COM(2023) 381 z 23 sierpnia 2023 r. władza budżetowa zatwierdziła płatność 33 895 935 EUR z FSUE na rzecz Rumunii. 30 listopada 2023 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2023) 8477 w sprawie przyznania wkładu finansowego z FSUE. Płatności dokonano 14 grudnia 2023 r.

WŁOCHY – POWODZIE

We wrześniu 2022 r. intensywne opady deszczu spowodowały katastrofalne powodzie rzeczne i powodzie gwałtowne w regionie Marche we Włoszech, co doprowadziło do uszkodzenia lub zniszczenia infrastruktury, a także publicznych i prywatnych budynków i dóbr. Wydarzenie to miało dramatyczne skutki (12 osób straciło życie, a jedna osoba zaginęła) i spowodowało poważne straty gospodarcze.

Włochy złożyły wniosek o wsparcie z FSUE w grudniu 2022 r., ale nie zwróciły się o wypłatę zaliczki. Łączna wartość bezpośrednich szkód wyniosła prawie 670 mln EUR.

W następstwie wniosku Komisji COM(2023) 381 z 23 sierpnia 2023 r. władza budżetowa zatwierdziła płatność 20 939 095 EUR z FSUE na rzecz Włoch. 5 grudnia 2023 r. Komisja przyjęła decyzję wykonawczą C(2023) 8598 w sprawie przyznania wkładu finansowego z FSUE. Płatności dokonano 14 grudnia 2023 r.

FINANSOWANIE

Poszczególne kwoty pomocy zaproponowane przez Komisję zostały obliczone przy użyciu metody przyjętej w 2002 r. i zastosowanej we wszystkich kolejnych przypadkach. Metoda ta opiera się na przyjętej łącznej wartości szkód bezpośrednich wywołanych przez klęskę żywiołową w stosunku do względnej zamożności państwa dotkniętego klęską, co odzwierciedla próg dla poważnej klęski żywiołowej (zob. załącznik I).

W związku z tym, w odniesieniu do „poważnych klęsk żywiołowych” stosuje się dwustopniowy system progresywny, w ramach którego dane państwo otrzymuje niższą stawkę pomocy wynoszącą 2,5 % łącznej wartości szkód bezpośrednich w odniesieniu do części szkód poniżej progu oraz wyższy udział pomocy w wysokości 6 % w odniesieniu do części szkód przekraczającej próg. Te dwie wartości sumuje się. Dla „regionalnych klęsk żywiołowych” oraz „klęsk żywiołowych w państwie ościennym” przyznaje się 2,5 % łącznej wartości szkód bezpośrednich.

Po zatwierdzeniu przez Parlament Europejski i Radę uruchomienia środków oraz po udostępnieniu niezbędnych środków budżetowych w budżecie UE Komisja przyjęła decyzje wykonawcze przyznające pomoc poszczególnym krajom, po czym nastąpiła wypłata pełnej kwoty. W przypadkach, w których przyznano zaliczkę, dokonano wyłącznie płatności salda pełnego wkładu.

W załącznikach do decyzji wykonawczych zawarto ogólny opis planowanego wykorzystania środków pieniężnych, wymieniono organy wyznaczone przez państwa-beneficjentów do przetwarzania wkładu z FSUE oraz wskazano niezależny organ odpowiedzialny za audyt i kontrolę.

Szczegółowe tabele finansowe znajdują się w załączniku II do niniejszego sprawozdania.

W okresie sprawozdawczym Parlament Europejski i Rada jako władza budżetowa zatwierdziły 30 wkładów finansowych z FSUE w postaci zaproponowanej przez Komisję. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący uruchomienia FSUE w następujących grupach:

- 2021

- 24 marca 2021 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia z FSUE[5] kwoty 484 199 841 EUR w celu udzielenia pomocy Grecji i Francji w następstwie regionalnych klęsk żywiołowych, które miały miejsce w tych krajach w 2020 r., a także 20 państwom członkowskim i państwom przystępującym (Albania, Austria, Belgia, Chorwacja, Czechy, Estonia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Czarnogóra, Portugalia, Rumunia, Serbia, Hiszpania) w odpowiedzi na poważny stan zagrożenia zdrowia publicznego spowodowany pandemią COVID-19 na początku 2020 r. Wnioskowi o uruchomienie środków towarzyszył projekt budżetu korygującego (PBK) nr 2/2021[6], w którym zaproponowano przeniesienie kwoty 47 981 598 EUR z niewykorzystanego przydziału na 2020 r. bezpośrednio do operacyjnej linii budżetowej FSUE, oraz decyzja DEC[7] nr 03/2021, w której zaproponowano przesunięcie kwoty 427 543 750 EUR z linii budżetowej dotyczącej rezerwy na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR) do operacyjnej linii budżetowej dotyczącej FSUE, zarówno w zakresie środków na zobowiązania, jak i środków na płatności.

  Wniosek o uruchomienie środków został przyjęty przez władzę budżetową 20 maja 2021 r.[8] w celu (i) przyznania Grecji i Francji pomocy z FSUE w wysokości 86 744 920 EUR w związku z klęskami żywiołowymi; oraz (ii) w celu przyznania pomocy w wysokości 529 347 741 EUR 20 państwom członkowskim i krajom kandydującym w odpowiedzi na poważny stan zagrożenia zdrowia publicznego spowodowany pandemią COVID-19.

- 29 października 2021 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia FSUE[9] w celu udzielenia pomocy Chorwacji w związku z serią trzęsień ziemi, które miały miejsce od 28 grudnia 2020 r. Wnioskowi dotyczącemu uruchomienia towarzyszyła odpowiednia decyzja DEC nr 28/2021, w której zaproponowano przesunięcie 277 866 852 EUR z linii budżetowej dotyczącej SEAR do operacyjnej linii budżetowej dotyczącej FSUE, zarówno w zakresie środków na zobowiązania, jak i środków na płatności. Wniosek dotyczący uruchomienia obejmował pełną kwotę, która musiała zostać uruchomiona, natomiast w decyzji DEC uwzględniono już wypłaconą zaliczkę i zaproponowano przesunięcie pozostałej kwoty 277,9 mln EUR.

---

[5] COM(2021) 201 final.

[6] COM(2021) 200 final.

[7] Wniosek o przesunięcie środków na zobowiązania i środków na płatności zgodnie z art. 31 rozporządzenia finansowego.

[8] Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/885 z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Grecji i Francji w związku z klęskami żywiołowymi oraz Albanii, Austrii, Belgii, Chorwacji, Czarnogórze, Czechom, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Litwie, Luksemburgowi, Łotwie, Niemcom, Portugalii, Rumunii, Serbii, Węgrom i Włochom w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia zdrowia publicznego (Dz.U. L 194 z 2.6.2021, s. 40).

[9] COM(2021) 963 final.

Władza budżetowa przyjęła wniosek dotyczący uruchomienia środków 15 grudnia 2021 r.[10], przyznając Chorwacji 319,2 mln EUR wsparcia z FSUE w następstwie niszczycielskich trzęsień ziemi, które dotknęły żupanię sisacko-moslawińską, żupanię karlowacką i żupanię zagrzebską w grudniu 2020 r. i styczniu 2021 r.

- 2022

- 14 października 2022 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia FSUE[11] w celu udzielenia pomocy Niemcom, Belgii, Niderlandom, Austrii, Luksemburgowi, Hiszpanii i Grecji w następstwie klęsk żywiołowych, które miały miejsce w tych państwach w 2021 r. Wnioskowi dotyczącemu uruchomienia środków towarzyszyła decyzja DEC nr 20/2022, w której zaproponowano przesunięcie 668 482 761 EUR z linii budżetowej dotyczącej SEAR do operacyjnej linii budżetowej dotyczącej FSUE, zarówno w zakresie środków na zobowiązania, jak i środków na płatności.
- Władza budżetowa przyjęła wniosek o uruchomienie środków 14 grudnia 2022 r.[12], przyznając 718 482 761 EUR pomocy z FSUE: (i) Belgii, Niemcom, Luksemburgowi, Niderlandom i Austrii w związku z powodziami w lipcu 2021 r.; (ii) Hiszpanii w związku z erupcją wulkaniczną na wyspie La Palma 19 września 2021 r.; oraz (iii) Grecji w związku z trzęsieniem ziemi na Krecie 27 września 2021 r. Zaliczki w wysokości 5 391 796 EUR i 896 375 EUR wypłacono już odpowiednio w marcu 2022 r., w przypadku Hiszpanii, i w kwietniu 2022 r., w przypadku Grecji. Po przyjęciu decyzji wykonawczej Komisji przyznającej pomoc wypłacono saldo w wysokości 18 134 078 EUR Grecji, Hiszpanii, Luksemburgowi, Niderlandom i Austrii 27 i 28 grudnia 2022 r. Belgia i Niemcy otrzymały wsparcie z FSUE w wysokości, odpowiednio, 612 611 256 EUR i 87 737 427 EUR w 2023 r.

DECYZJE O ZAMKNIĘCIU SPRAW

Art. 8 ust. 3 rozporządzenia stanowi, że w terminie 24 miesięcy od dnia wypłacenia wkładu finansowego państwo-beneficjent przedstawia sprawozdanie dotyczące realizacji finansowej (zwane dalej „sprawozdaniem z realizacji") wraz z uzasadnieniem wydatków (zwanym dalej „oświadczeniem uzasadniającym").

Komisja zamknęła trzy sprawy dotyczące FSUE w 2021 r. i trzy w 2022 r.

[10] Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/49 z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Chorwacji w związku z serią trzęsień ziemi, począwszy od dnia 28 grudnia 2020 r. (Dz.U. L 9 z 14.1.2022, s. 37).

[11] COM(2022) 665 final.

[12] Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/68 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Niemcom, Belgii, Niderlandom, Austrii, Luksemburgowi, Hiszpanii i Grecji w związku z klęskami żywiołowymi, które miały miejsce w tych krajach w 2021 r. (Dz.U. L 7 z 10.1.2023, s. 25).

- ***DECYZJE O ZAMKNIĘCIU SPRAW W 2021 R.:***

Węgry, powodzie w 2010 r.: wkład finansowy z FSUE wyniósł 22 485 772 EUR. Węgry przedłożyły sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające w maju 2013 r. Po wyjaśnieniu szeregu spraw dotyczących oświadczenia uzasadniającego akta zamknięto bez żadnych korekt finansowych w styczniu 2021 r.

Włochy, powodzie niosące lód i osuwiska w 2013 r.: wkład finansowy z FSUE wyniósł 16 310 467 EUR. Władze włoskie przedłożyły sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające w kwietniu 2017 r. Włochy zgłosiły wydatki kwalifikowalne w wysokości 17 046 958,22 EUR, czyli więcej niż wkład z FSUE wynoszący 16 310 467 EUR. W marcu 2021 r. przyjęto oświadczenie uzasadniające i zamknięto akta.

Bułgaria, surowe warunki zimowe w 2015 r.: wkład finansowy z FSUE wyniósł 6 377 815 EUR. Bułgaria przedłożyła sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające w listopadzie 2017 r. Na podstawie informacji przekazanych przez Bułgarię wydatki kwalifikowalne w ramach FSUE wyniosły 6 140 983,69 EUR, czyli o 236 839,16 EUR mniej niż otrzymana kwota. W sprawozdaniu z realizacji władze bułgarskie poinformowały, że na koniec okresu wdrażania pozostały na rachunku odsetki w wysokości 7,85 EUR, które nie mogły zostać wydane na kwalifikowane działania. Komisja zdecydowała, że należy zastosować korektę finansową w wysokości 236 839,16 EUR i powiadomiła o tym Bułgarię we wrześniu 2019 r. W odpowiedzi ze stycznia 2020 r. władze bułgarskie zgłosiły dodatkowe niewykorzystane odsetki w wysokości 690,23 EUR, które należało dodać do kwoty podlegającej odzyskaniu. W lutym 2020 r. Komisja otrzymała łączną kwotę 237 529,39 EUR, a sprawa została zamknięta w styczniu 2021 r.

- ***DECYZJE O ZAMKNIĘCIU SPRAW W 2022 R.:***

Chorwacja, powodzie w 2014 r.: wkład finansowy z FSUE wyniósł 8 616 263 EUR. Chorwacja przedłożyła sprawozdanie z realizacji w kwietniu 2017 r. Z informacji przekazanych przez Chorwację i ustaleń wynika, że wydatki kwalifikowalne w ramach FSUE wyniosły 11 736 261,85 EUR, co stanowi przekroczenie wkładu finansowego z FSUE o 3 119 998,85 EUR. W związku z tym Komisja postanowiła, że nie ma potrzeby zastosowania korekty finansowej, a sprawa została zamknięta w maju 2022 r.

Serbia, powodzie w 2014 r.: wkład finansowy z FSUE wyniósł 60 224 605 EUR. Serbia przedłożyła sprawozdanie z realizacji w maju 2017 r. Po przeprowadzeniu analizy kontrolnej Komisja stwierdziła, że nie ma potrzeby stosowania korekt finansowych. W związku z tym sprawa została zamknięta w marcu 2022 r.

Portugalia, pożary w 2016 r.: wkład finansowy z FSUE wyniósł 3 925 000 EUR. Portugalia przedłożyła sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające w maju 2019 r. Z informacji przekazanych przez Portugalię wynika, że wydatki kwalifikowalne w ramach FSUE wyniosły 4 037 711 EUR, co stanowi przekroczenie wkładu z FSUE o 112 711 EUR. W związku z tym Komisja stwierdziła, że oświadczenie uzasadniające może zostać przyjęte i nie ma potrzeby zastosowania korekty finansowej. Sprawa została zamknięta w maju 2022 r.

WNIOSKI

Lata 2021 i 2022 ponownie dowiodły, że klęski żywiołowe, z których wiele powodowanych jest zmianą klimatu, stają się coraz częstsze w Europie i na całym świecie, powodując katastrofalne skutki dla życia ludzkiego, gospodarki i ekosystemów.

Chociaż w 2021 r. dominowały klęski żywiołowe w postaci powodzi, również erupcje wulkaniczne i katastrofalne trzęsienia ziemi stanowiły zagrożenie dla ludzkiego życia. Jednocześnie okres od marca do września 2022 r. był wyjątkowo suchy, co doprowadziło do suszy i pożarów lasów na wielu terytoriach europejskich. Według ostatniego badania przeprowadzonego przez Wspólne Centrum Badawcze[13] susza ta była bardziej intensywna i rozległa pod względem dotkniętych obszarów w porównaniu z podobnymi zdarzeniami w przeszłości.

W latach 2021 i 2022 spadła liczba wniosków w porównaniu z 2020 r., który okazał się jednym z najbardziej wymagających i trudnych lat dla FSUE ze względu na rozszerzenie zakresu na poważne stany zagrożenia zdrowia. Wystąpiły jednak dwie szczególnie niszczycielskie klęski żywiołowe.

- Pierwszą z nich była seria trzęsień ziemi w Chorwacji w okresie od grudnia 2020 r. do stycznia 2021 r., które dotknęły głównie miasto Petrinja i obszar županii sisacko-moslawińskiej. Na odbudowę po tej klęsce Komisja wypłaciła Chorwacji łącznie 319 192 359 EUR.
- Druga dotyczyła poważnych gwałtownych powodzi w lipcu 2021 r. w pięciu zachodnich państwach członkowskich (Belgia, Niemcy, Luksemburg, Niderlandy i Austria), które otrzymały pomoc z FSUE w wysokości 707,7 mln EUR.

Tylko te dwie klęski żywiołowe odpowiadały za ponad dwukrotność całkowitego budżetu FSUE na 2021 r. wynoszącego 500 mln EUR w cenach z 2011 r. Przypadek powodzi w Europie Zachodniej był szczególnie wyjątkowy, ponieważ całkowity koszt szkód był tak wysoki, że FSUE nie był w stanie zaspokoić potrzeb budżetowych, w związku z czym **konieczne było proporcjonalne zmniejszenie o 62 %, aby zapewnić równe traktowanie poszkodowanych państw członkowskich**.

Rosnąca liczba i skala klęsk żywiołowych w latach 2020 i 2021 oraz pomoc z FSUE na wypadek stanu zagrożenia zdrowia publicznego związanego z COVID-19 **spowodowały bezprecedensowe zapotrzebowanie i znaczną presję budżetową na ograniczone zasoby przewidziane na potrzeby FSUE** na podstawie rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.

Pomimo kontekstu nasilających się klęsk żywiołowych związanych ze zmianą klimatu w całej UE **kwota dostępna na FSUE w 2021 r. była niższa w ujęciu bezwzględnym i względnym niż w momencie utworzenia funduszu w 2002 r**. W okresie między 2002 r. (kiedy utworzono FSUE) a 2013 r. maksymalny roczny przydział środków wyniósł 1 mld EUR w cenach bieżących. W 2021 r., **po raz pierwszy od momentu ustanowienia FSUE, kwoty pomocy (obliczone przy użyciu przyjętej metodyki) nie zostały wypłacone w całości** na kwalifikowalne wnioski związane z COVID-19 złożone przez 20 wnioskujących państw, ponieważ łączna kwota pomocy obliczona dla wszystkich tych państw przekroczyła dostępne zasoby budżetowe. W związku z tym wszystkie 20 państw-beneficjentów otrzymało proporcjonalnie zmniejszoną kwotę pomocy z FSUE związaną z COVID-19, a na ich wnioski przyznano 47 % całkowitej potencjalnej pomocy obliczonej przy użyciu przyjętej i konsekwentnie stosowanej metodyki. Ponadto **większa niepewność co do przydziału środków budżetowych dostępnych dla FSUE w ramach puli środków SEAR** spowodowała dodatkowe obciążenie dla FSUE, a w niektórych przypadkach opóźniła uruchomienie pomocy.

[13] Komisja Europejska, Wspólne Centrum Badawcze, *Drought in Europe – August 2022* [Susza w Europie – sierpień 2022 r.] Publikacja dostępna pod adresem: https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_Europe.pdf.

Podsumowując, liczba wniosków i zwiększone zapotrzebowanie na pomoc z FSUE w ostatnich latach pokazują, że istnieje duże zapotrzebowanie na wsparcie i solidarność w UE, co musi znaleźć odzwierciedlenie w większym przydziale środków na FSUE w przyszłości.